

ברית עולם

WIECZNY ZWIĄZEK

Obrzezanie
ZE STANOWISKA
Obrządkowego Chirurgicznego
I HIGIENICZNEGO
przetłum. z niemieckiego
DAWID RUNDO.

WARSZAWA,
Druk H. J. Rundo, Tłomackie 8.

1883.

ברית עולם

WIECZNY ZWIĄZEK

Obrzezanie

ZE STANOWISKA

Obrządkowego Chirurgicznego

I HIGIENICZNEGO

przełożył z niemieckiego

DAWID RUNDO.

WARSZAWA,

Druk H. J. Rundo, Tłomaćkie 8.

1883.

INSTYTUT

BADAŃ LITERACKICH PAN

BIBLIOTEKA

00-390 Warszawa, ul. Nowy Świat 21

Tel. 26-68-63

0090501

Дозволено Цензурою.

Варшава, 21 Октября 1882 года.

100.

8 sionmof

22.364

CZĘŚĆ PIERWSZA

I. O ważności obrzezania ze stanowiska religijnego.

Obrzezanie ma pierwszeństwo przed innymi przykazaniami, bo li przez nie (i przez obserwowanie dnia sobotniego) ¹⁾ wykonywamy przepis pisma świętego, które powiada: *Będzie to jako przymierze między Mną a wami, a będzie to przymierze Moje na ciele waszem na wieczne przymierze* (na wieczne czasy), a o takim, kto obrzezania nie dopełnia, mówi pismo święte: *Moje przymierze on zburza, a człowiek taki zerwał przymierze z Bogiem.*

Obrzezanie jest niezbędną podstawą, kamieniem fundamentalnym, na którym ciągle trwanie judaizmu spoczywa. Trzyście razy było ono izraelitom zalecane, bo też trzyście razy ogłaszał Bóg ²⁾ jako znak przymierza pomiędzy Nim a nami.

---

¹⁾ Obrzezanie ma wyższe znaczenie niż Szabas. מילה דוחה שבת

²⁾ Talmud Nedarim 31, 32.

Przykazanie o obrzezaniu stoi wyżej od wszystkich innych przykazań Tory, i ich dopełnienie gdy stoją na przeszkodzie wykonania obrzezania uchyla.

Z ukontentowaniem Izrael przyjął przykazanie obrzezania i zachowanie onego często śmiercią przypłacił.

Kto zburza przymierze pomiędzy Bogiem a patriarchą Abrahamem zawarte, gdyby był nawet uczonym i wykonywał dobre i cnotliwe uczynki, nie będzie miał udziału w przyszłym zbawieniu.

Obrzezania nie można porównać z innymi przykazaniami, jest ono jako związkowa ucztą, jako znamię w naszym ciele, które jedynie wykazuje, że Bóg nas za Swoj naród wybrał.

Dobrze nas poucza zdanie Józefata Flawiusza, o przykaniu w mowie będącem w jego dziele. „O późnym wieku izraelskiego narodu“ w sporze z Apłonem wyrzeczone: Pomiędzy izraelitami był jak wiadomo Abraham, który po raz pierwszy obrzezanie z rozkazu Boga przy nowonarodzonych po 8-miu dniach wykonywał, podczas gdy to u egipcyan dopiero w 14-tym roku miewało miejsce.

Abraham upowszechnił ten obrządek nawet wśród swoich niewolników, gdy u egipcyan prawnie tylko duchowieństwo i przedstawiciele klas uprzywilejowanych zobowiązywał. U Abrahama obrzezanie stanowiło niejako symboliczny obrządek przyjęcia

obrzezanego do związku narodowego, u egipcyan zaś był to znak dla członków pewnej klasy, dający im prawo do ministeryalnej godności, i dla tego też filozof grecki Pitagores do dopełnienia tego obrządku został wezwany, gdy chciał być do ich tajemnic dopuszczonym ¹⁾).

Obrzezanie zostało w piśmie świętem nakazane jako znak przymierza pomiędzy Bogiem a potomkami Abrahama (Genesis 1, 17, 11), co znaczy, że ostatnio wzmiankowani powierzchownie od innych narodów ziemi odróżnieni i jako własność Boga uważani byli.

Gdyby obrzezanie było już naówczas u egipcyan lub u innych narodów przyjętem, nie stanowiłoby cechy odróżnienia.

Patrz — czytamy w Jeremiaszu (9, 9, 24) *Oto idą dnie, mówi Pan, w których nawiedzę każdego obrzezańca i nieobrzezańca.*

Egipcyanie, Judy, Edonczycy, Amoniczycy, Moabczycy i wszyscy inni, którzy w ostatnim kącie na puszczy mieszkają nie są obrzezani, a dom izraelski nie jest obrzezany sercem.

---

¹⁾ Król Agrippa wydał swą siostrę Drusiłę za króla z Emery pod warunkiem by przyjął obrządek obrzezania. Również wyszła księżna Weronika za króla Syeylii po dokonaniem obrzezaniu.

Ustęp ten wyraźnie dowodzi, że *wszystkie narody i również egipcyanie obrzezania nie wykonywali.*

Obrzezanie nie jest tylko poświęceniem ciała dla służby Bożej, nie stanowi ono tylko ścisłego związku człowieka z Bogiem, wzniesienie się stworzenia do Stwórcy, nie jest tylko jako obroną głównego siedliska namiętności, które według zamiaru Boskiego, przeznaczone jest do rozmnażania rodu ludzkiego.

Obrzezanie jest jedynem na całą przyszłość naszego ludu nakazanem znakiem *przymierza i pomnika*, zarazem oznaką wspólności i społeczności izraelskiej, i ono jako znak wspólności rodzinnej, jest cechą wzajemnego przywiązania i miłości, rękojmią wreszcie wiecznej miłości Boga ku nam i miłości Izraela pomiędzy sobą.

Przed wszystkimi ustanowionymi przykazaniami słusznie twierdzi rabin Auerbach: Instytucya obrzezania zajmuje najwyższe stanowisko, *jego świętość jest tak starą* jak pochodzenie Izraela, prawie 4,000 lat stanowi. Żadne zaniedbanie, na wsze czasy i wszystkie miejscowości, przepisanych przykazań nie jest zagrożonem *כרת* karą wytępienia, tylko zaniedbane obrzezania, albowiem obrzezanie ma pozostać jako trwałe, pamiętne i widoczne znamię przymierza pomiędzy Bogiem a Izraelem, jako znak jedności, wiecznotrwałości Izraela i znak poświęce-

nia naszego powołania do służby Boskiej jako zachowawców i wykonawców nauki Synajowej. // 111

Lekkomyślne zaniechanie obrzezania uważanem jest jako zaprzeczenie przymierza Boskiego i jako zuchwałe zrzeczenie się judaizmu, oraz jako główny znak zrzeczenia się znamienia wiary izraelskiej. // 112

Kto owe religijne, moralne, historyczne przymierze, które izraelitów w społeczeństwie religijne towarzystwo wiąże, rozdziera, i swoją renegacyę tem oznajmia, taki nieobrzezaniec lubo że z żydów urodzony i w każdym razie do społeczeństwa żydowskiego należący, tak długo, dopóki obrządku tego nie dopełni, nie może być do izraelskiej wiary i związku religijnego zaliczony, albowiem do związku tego, ten tylko należy, kto objawione prawo wyznaje, nie zaś ten, kto prawo czynnie i głośno odrzuca, wieczne przymierze Izraela narusza. // 113
Taki człowiek z konfesyjnego związku społeczności izraelskiego towarzystwa wyklucza się i za burzyciela przymierza Boskiego uważany być winien, i nie może podług praw judaizmu ani do zeznawania w charakterze świadka, ani do minian, (znana liczba z 10-ciu osób do odprawiania wspólnego nabożeństwa) być dopuszczonym. // 114
Ojciec-izraelita, winien syna przedewszystkiem do przymierza religijnego wprowadzić i obrzezania na nim dokonać. Pozbawiając syna obrzezania, // 115

pełnia on przeciw wolności sumienia swego jeszcze niewinnego dziecka bardzo wielkie przekroczenie, utrudnia mu bowiem przyjęcie do związku izraelskiego, uniemożliwia mu uczynienie zadość świętym obowiązkom. Jego późniejszy wstyd, wyłączenie ze związku izraelskiego i kara potępienia, dręczyć i męczyć będzie sumienie rodzicielskie, w tym bolesnym położeniu będzie ten syn ojca przeklinać.

Wielkim więc jest grzechem zaniechanie obrzezania dla pozornych przyczyn.

Przy tej sposobności pozwałam sobie przytoczyć szanownym czytelnikom owe ważne zapytania, które przed kilkoma laty przedstawiono do rozstrzygnięcia Synodowi rabinicznemu w Niemczech.

1. Czy syn rodziców izraelskich, który nieobrzezany pozostał, do nauki pisma świętego może być dopuszczonym?

2. Czy taki chłopiec w 13-tym roku do konfirmacji i do Tory może być przywołany?

3. W razie śmierci, czy może być na izraelskim cmentarzu pochowany?

Zapytania te zostały sumiennie i surowo rozebrane i w myśl przepisów naszej wiary zadecydowane:

Co do trzeciego zapytania, mianowicie pochowania zmarłego dotyczące, wiemy niestety o takim wypadku, który niedawno w naszym kółku religijnym się zdarzył.

Pewien tutejszy izraelita zaniechał samowolnie obrzezanie na swoim dziecku wykonać, dziecko owe po ośmiu miesiącach zmarło. Gdy tedy chciano ceremonię pogrzebu przedsięwziąć, spostrzeżono niespodzianie brak obrzezania (ערל) porozumiano się z przełożonym bractwa (חבריה קרישין), który pochowania dziecka odmówił. Ojciec dziecka, dowiedziawszy się o tem, prosił usilnie o przyjęcie dziecka, i bractwo dało się wreszcie nakłonić z warunkiem, aby ojciec znaczną kwotę wniósł do kasy bractwa i nad dzieckiem, w obec przeznaczonej liczby 10-ciu mężczyzn, obrzezanie dokonaniem zostało. (Co wszakże bez właściwego błogosławieństwa się odbywa).

2. Obrządek obrzezania.

Odczyt (w streszczeniu)

miany 8 Grudnia 1878 r. w izraelskim stowarzyszeniu familijnem w Sztutgardzie przez Doktora med. Józefa Ruffa ¹⁾).

Panowie!

Kiedy Szanowny Zarząd Waszego Zgromadzenia zaszczycił mnie pochlebnią propozycją rozpoczęcia tegorocznego szeregu odczytów popularnych

---

¹⁾ Patrz „Allgem Zeitung des Judenthums“ 43r Nr. 2, jakoteż uwagi redaktora Filipsohna o tym odczycie.

ogólnej albo też specjalnej sprawy izraelskiej ty-
czącej się treści, wybór mój padł na wiadomy pa-
nom temat. Tak znaczna ilość zgromadzonych
osób dowodzi, że wybór mój był szczęśliwy i że pa-
nowie również tyle wagi przywiązujecie do tej kwe-
sty, co i ja.

Nie bez wahania się, przystępuję do mego zada-
nia, to jest do rozbioru tak delikatnej kwestyi na
zgromadzeniu publicznem. Muszę wspomnieć o rze-
czach, traktować o chorobach, których miejsce
właściwe jest w Auditoryum medycznym lub w ga-
biniecie lekarza. Wszystkie te szczegóły jednak
odnoszą się do aktu, którego wypełnienie lub
zaniedbanie zależy nie od zdania lekarza, tylko
od publiczności i dla tego uważam sobie nawet
za obowiązek wskazać panom dane mogące słu-
żyć do wyrobienia własnego sądu o wartości lub
szkodliwości tego aktu, o połączonych z nim nie-
bezpieczeństwach lub też o zupełnej bezpieczeń-
ci takowego.

Przemawiam!

Przemawiam do tej przeważającej liczby osób,
która zasadą tą aczkolwiek bez swobodnego wybo-
ru przyjętą, obecnie, samodzielnie sądzący, uważają
za niemniej ważną, a może nawet za ważniejszą
(ponieważ mniej sprzeciwia się ich sposobom my-
ślenia), niż wszystkie inne zasady wiary.

Tym tedy chcę dowieść, że owe *Conditio sine qua non*, którem ojcowie izraelici poddać muszą swoich synów nowonarodzonych, nie tylko dla nich *nie jest szkodliwem, ale przeciwnie wielce korzystnem.*

Dla dokładniejszego zrozumienia aktu o którym mówić zamierzam, pozwolicie Panowie, że wspomnę kilka słów z anatomii wiadomego organu. Przedni koniec jego (żołądź) opatrzony jest rodzajem kaptura z dwóch listków: zewnętrznego i wewnętrznego się składającego i mającego w wierzchołku swoim otwór, odpowiadający otworowi cewki moczowej. Zewnętrzny listek tego kaptura jest przedłużeniem pozostałej skóry zewnętrznej, od której niczem się nie odróżnia; wewnętrzny zaś listek jestto cienka t. z. błona śluzowa.

Analogiczną budowę przedstawiają powieki. Ten kaptur zatem jest to tak zwany napletek. Przeznaczeniem jego jest ochraniać mieszczący się w nim organ, który posiada tak wielką wrażliwość. Organ ten mieści w swoim wnętrzu cewkę moczową i posiada w skutek tego bardzo ważną dla organizmu funkcję, mianowicie służy do wydalenia uryny. Z tą ostatnią wydalają się wszelkie zużyte i szkodliwe dla organizmu materyały.

Otóż wyobraźcie sobie Panowie, że napletek nie ma otworu, a takie wypadki notowane są w litera-

turze medycznej. Mocz zatem nie może odpywać i może w najwyższym stopniu szkodliwie oddziaływać na organizm.

W takim wypadku operacja która nas obecnie zajmuje, musi być natychmiast przez lekarza wykonaną. Czy ta operacja pierwszego dnia wykonana chociażby przez właściwego operatora ma też same znaczenie, co wykonana według przepisów pisma świętego w ósmy dzień po urodzeniu, nie jest mi wiadomem.

Daleko częściej się zdarza, że otwór napletka jest za mały w porównaniu z objętością cewki moczowej. Bezpośredni następstwem tego jest, że tylko mała część uryny odpywać może, część zaś uryny dostaje się między napletek i mieszczący się w nim organ wywołuje rozkład znajdującego się tu zawsze tłuszczu, a wreszcie zapalenie. O tem zapaleniu pomówię jeszcze niżej, tutaj zaś wspomnę tylko, że znane są wypadki osadzania się mineralnych części składowych moczu w worku napletka i formowania kamieni.

Jednakże moi Panowie, mocz nie jest jedyną wydzieliną, która musi przebywać tę ciasną drogę. Jest jeszcze jedna, która wprawdzie nie dla osobnika, ale za to dla rodzaju posiada daleko ważniejsze znaczenie i odgrywa bardzo ważną rolę w życiu ludzkim. Ile to małżonków, którym zdawałoby

się, że niczego do szczęścia nie brak, czują się nie-szczęśliwymi z powodu *wrodzonego* zwężenia napletka i wynikającej ztąd bezdzietności? Jest wielu obdarzonych tem nieznaczem, żadnych innych objawów niewywołującym zniekształceniem, którzy nie pojmując jego ważności, uważają swoją bezdzietność za zrządzenie wyższe i czekają nie szukając sztucznej pomocy; albo też jeżeli stan swój rozumieją, nie mają odwagi poddać się operacyi. Jako przykład może służyć jedna z koronowanych głów na kontynencie.

Przez dokonane wkrótce po urodzeniu obrzezanie, izraelita wolnym jest raz na zawsze od podobnych ewentualności.

Nierównie ważniejszym od wrodzonego jest zwężenie napletka nabyte w skutek procesu zapalnego. Wywołuje ono także często objawy które czynią niezbędnem wykonanie operacyi.

Pozwólcie mi Panowie w krótkich słowach przedstawić w jaki sposób podrażnienie wewnętrznego listka wywołuje zapalenie, a następnie zwężenie napletka. Część w mowie będącego organu, która mieści się w napletku wydziela, z licznych w jego powierzchownych warstwach umieszczonych gruczołków—tłuszcz, który przy należytej czystości danego indywiduum nie nagromadza się zbytecznie, przy niedostatecznej zaś skrupulatności, albo

przy nieznacznem zwężeniu otworu napletka, tłuszcz nagromadza się w kształcie serowatych mass i przy sprzyjających okolicznościach, na przykład przy zetknięciu się z uryną ulega rozkładowi ¹⁾. W skutek tego rozkładu powstaje amoniak, który wywołuje zapalenie delikatnego wewnętrznego listka napletka.

Najbliższem następstwem tego zapalenia jest obrzezanie całkowitego napletka. Obrzezanie to może dojść do takich rozmiarów, że napletek staje się do dziesięciu razy grubszy i uciska zawarty w nim organ, oddawanie moczu wywołuje straszne bóleści, a czasem zupełnie staje się niemożliwem. W takich razach przez cięcie nożem lub nożyczkami wyswabada się główkę członka i umożliwia się oddanie uryny. Dalej — zapalenie napletka nie zawsze ogranicza się na tym ostatnim, może ono przejść i na mosznę (worek zawierający jądra) która jest tylko dalszym ciągiem skóry tworzącej napletek. Wreszcie cewka moczowa może także przyjąć udział w zapaleniu, a przez nią i pęcherz moczowy.

---

¹⁾ Zupełnie w tym samym sensie wyraża się o ważności *circumcisi* (obrzezanie), profesor Bock w dziele swoim o zdrowym i chorym człowieku, nie chcemy jednak nadużywać cierpliwości szan. czytelnika powtarzaniem tych samych myśli.

Widzicie zatem Panowie z wyżej przytoczonego jakich nieprzyjemnych przypadłości napletek może być powodem. *Obrzezany wolnym jest od tych przypadłości.*

Niechciałbym jednak fałszywie być pojmowanym! I obrzezane indywiduum może uleść zapaleniu cewki moczowej lub pęcherza, w takim razie jednak przyczyny wywołujące będą zupełnie inne i takowe i u nieobrzezanego też same objawy wywołują. Tak zwany „kołnierz hiszpański“ jest stanem chorobnym *u izraelity niemożliwym*. Przyczyną tego stanu jest znowu zapalenie, lub owrzodzenie napletka, z tą różnicą, że powyżej opisany proces miał miejsce przy spuszczonej (pokrywającym żołądź) napletku, ten zaś powstaje przy odciągniętym po za żołądź napletku. Tam żołądź była uciśniętą, tu zostaje zadzierzgniętą, obrzmiewa, sinieje, nawet czernieje w skutek zesnurowania jakiego doznaje ze strony napletka, który ją jakby kołnierzem otacza.

Jak przy ratowaniu powieszzonego pierwszą rzeczą musi być przecięcie sznura, tak i dla ocalenia w opisany sposób zaciśniętego organu od gangreny niezbędnem jest przecięcie napletka.

Dotychczas moi Panowie, mówiłem o przypadłościach wynikających po części z wrodzonej anomalji napletka, po części zaś będących skutkiem

chorób napletka, którym nawet przy *najmoralniejszem życiu* uleść można. Zobaczmy teraz jak zachowują się obrzezani i nieobrzezani w obec niebezpieczeństw wynikających z rozwiązłości obyczajów? Wśród takich okoliczności obrzezany jest także o wiele bezpieczniejszy.

Wewnętrzny listek napletka jest ulubionym siedliskiem chorób wenerycznych, bądź niezłośliwych, żadnych śladów nie pozostawiających, bądź też złośliwych zatruwających organizm cały i stanowiących smutne dziedzictwo potomków. Miejsce to nie tylko częściej ulega chorobie, ale także daleko trudniej daje się osiągnąć w celu leczenia, a nawet rozpoznania choroby niż zarażone miejsca u obrzezanych. Te ostatnie jasno się przedstawiając oczom naszym, nie przedstawiają trudności przy rozpoznaniu i leczeniu choroby.

Te właśnie sprawy chorobliwe najczęściej wywołują wyżej opisane przypadłości i zmuszają do operacyi w wieku dojrzałym, a zatem w zatrudnionych warunkach.

Jest to fakt statystyką dowiedziony, że obrzezani stanowią stosunkowo mały procent w ogólnej ilości chorych, o których mowa.

Pomijam sam opis obrzędki obrzezania, ponieważ każdy z panów był świadkiem tej operacyi. Krwawienie przy jakiegokolwiek biegłości ze strony

operującego, albo przy zastosowaniu przyrządu ochraniającego jest nadzwyczaj małe.

Niebezpieczeństwu zarażenia dziecka przez operującego można zapobiedz przez *wybór człowieka wolnego od wszelkich zarzutów* i przez dokładne oczyszczanie noża i rąk operatora przed operacją za pomocą 5% roztworu kwasu karbolowego.

Co się tyczy terminu operacji, to ten bardzo szczęśliwie został wybrany. Mózg i nerwy ośmioldniowego dziecka są tak mało jeszcze rozwinięte, a raczej funkcje ich są tak słabe, że *o znacznem uczuciu bólu nawet mowy być nie może.*

Z tego co powiedziałem, przekonaliście się, moi panowie, bez wątpienia, że jestem obrońcą obrządku obrzezania i, jakkolwiek nie zachodzę tak daleko, jak w ostatnich czasach pewien pruski lekarz wojskowy, który obrzezanie nowonarodzonych zaleca nawet katolikom, jednakże *z najgłębszego przekonania mogę Wam radzić, Panowie, aby pozostać przy starym, ale obecnie jeszcze racjonalnym zwyczaju Waszych ojców.*

Nie postępujecie w tym względzie bez serca, ani też nie mądrze, a wykazujecie tem, że nie wstydzicie się zwyczaju, który, przy wielu dodatnich, żadnej strony ujemnej nie przedstawia, oprócz chyba tej, że jest żydowski.

3. Obrzezanie jako ochrona zdrowia publicznego ¹⁾.

Jeżeli ten środek higieniczny, używany przez najmądrzejszych ludzi przeszłości, a obecnie przez wiele narodów uważany za *przykazanie religijne*, poddajemy ściślej krytyce podług obecnego stanu wiedzy, to nie dlatego, aby mu nie dawać racji bytu, ale przeciwnie, aby przez dokładne zbadanie rzeczy wyświecić jej ogromne znaczenie.

W piśmie poświęconem higienie publicznej wydawanem przez tajnego radcę medycznego i radcę pruskiego ministerjum p. Hermana Eulenbergą, czytamy (str. 143, zes. I, 1873 r.).

„Przy tém usilném dążeniu obecném do zabezpieczenia się od chorób i do polepszenia zdrowia publicznego, nie należy nigdy zapominać o strasznych skutkach pewnej choroby, zdolnej zburzyć szczęście całych familii i oddziaływać nawet na następne pokolenia. Byłoby bardzo na czasie z świeżą energją zbadać środki ochraniające od Syfilisu.“

Autor następnie mówi: „Przypominam sobie, że w pewnej statystyce lekarskiej wydanej w Anglii za rok 1861—2 czytałem, że *izraelici wcale na sy-*

---

¹⁾ Wyjątek „o Obrzezaniu“ przez lekarza sztabu szlązkiego, pułku N. 38, D-ra Med. Rosenzweiga,—Świdnica 1878 r.

filis nie chorują i zarazem, że to jest skutkiem łatwego aklimatyzowania się z ich strony w najrozmaitszych stronach świata.“

„Równie ciekawe są spostrzeżenia profesora Heyfeldera („Kriegsereignisse vom russisch türkischen Schauplatze“), według których *Turcy wcale syfilisu nie znają. Rossyanie musieli odebrać wielu żołnierzy z przyczyny syfilisu.*

Czyżby to miał być *przypadek*, że właśnie u narodów u których obrzezanie jest zasadą religii, ta niszcząca choroba syfilityczna jest nieznaną? Bynajmniej! Jesteśmy teraz zupełnie w możności objaw ten objaśnić *ze stanowiska naukowego.*

Wiadomem jest, że, czem tkanka jest delikatniejszą, tem łatwiej przenikają do niej substancje zarażające. Stosuje się to właśnie do naszego przedmiotu.

Napletek i skóra żołądzi są najdelikatniejszymi częściami ludzkiej powłoki skórnej, najłatwiej też dla tego ulegają zarażeniu syfilisem; oprócz tego wiadomo wszystkim, że części skóry niczem nie pokryte, są grubsze od pokrytych. W tem leży właśnie cała tajemnica obrzezania. Ma ona na celu skórę żołądzi *uczynić grubszą i mocniejszą, a tem samem zdolną stawiać pewien opór przyjęciu się jądów syfilitycznego, wenerycznego i t. p.*

A jeżeli tak ważna operacya dotychczas jeszcze połączoną jest z ceremonjami religijnymi, czyż przez to wartość jej higieniczna się zmniejsza?... Możemy zatem z czysto naukowych względów uważać obrzezanie za bardzo mądry przepis higieniczno-polityczny, jako kosmopolityczny środek zaradczy przeciwko niszczącej zarazie syfalistycznej.

CZEŚĆ DRUGA.

GLÓWNE ZASADY OBRZEZANIA.

4. Własności Mohela (obrzezacza).

1. Operujący powinien być człowiekiem w pełni sił fizycznych, odznaczający się czystością i moralnem prowadzeniem się. Starzy ludzie i tacy którzy przedwcześnie nawiedzeni są drzeniem członków, albo też osłabieniem zmysłu wzroku lub dotykania nie powinni być dopuszczeni do operowania.

2. W ogóle operować powinien tylko ten, kto dostatecznie do tego jest przygotowany, kto przyglądał się wykonaniu operacyi przez innych, kto kilkakrotnie wykonywał operacye pod kierunkiem starszych operatorów i przez takowych za zdolnego uznanym został.

3. Własności moralne i fizyczne, których słuźnie wymagać należy od Mohela, są następujące:

bezstronność, umiarkowanie, roztropność i przytomność umysłu.

Ręce operującego powinny być zawsze należycie czyste, a także i paznogie wolne od wszelkiej nieczystości.

4. Do urzędu operatora-obrzezacza powinni być dopuszczeni tylko ludzie spokojni i szlachetni, którzy co do umiejętności operowania dostatecznie są wypróbowani i o zdolności swojej wiarogodne świadectwa posiadają.

5. Sumienny Mohel w podeszłym wieku, kiedy wzrok już jest słabym i ręce mniej zgrabne, powinien wyrzec się dalszego wykonania operacji.

5. Mohel przy dziecku.

Mohel który ma poruczone wykonanie operacji, powinien przedewszystkiem dowiedzieć się o stanie zdrowia dziecka, mianowicie: położyć takowe na stole i przy dziennem świetle całe ciało obejrzyć. Rozumie się, że w razie możności lekarz powinien zbadać stan zdrowia dziecka.

Skoro tylko zachodzi wątpliwość co do stanu zdrowia dziecka, przy zбочzeniach w budowie członka, lub reszty organów płciowych (patrz niżej), przy zdarzającej się słabości, lub chorobie, obrzezanie powinno być odłożone.

Obrzezanie bywa odroczone w razie jakiegokolwiek osłabienia lub choroby, dopóki stan ten nie minie, po wyzdrowieniu zaś zupełnem czeka się jeszcze 7 dni.

O powrocie dziecka do zdrowia nie powinien jednak decydować sam operujący, pozostawiwszy to opinii lekarskiej.

Wypadki wymagające odroczenia terminu obrzezania są następujące:

1. Jeżeli dziecko jest niedonoszone.
2. Ogólne osłabienie dziecka, mianowicie mało krwistość w połączeniu z wychudzeniem.
3. Jeżeli dziecko posiada żółte zabarwienie lub też jest *niezwykle czerwone*, to obrzezanie nie powinno być uskutecznione dopóki dziecko nie nabierze zdrowego wyglądu. W takich razach należy być bardzo ostrożnym.
4. Zapalenia oczu.
5. Niezwykła bledność twarzy.
6. Róża nowonarodzonych.
7. Ogólne wysypki. Wyjątek z tego stanowią tak zwane potówki.
8. Choroby brzuszne.
9. Jeżeli dziecko wydobyte zostało za pomocą narzędzi i przez to uszkodzone.

Ocenienie tych wszystkich przypadłości powinno być pozostawione lekarzowi.

Po przekonaniu się przy pomocy lekarza, że stan zdrowia dziecka nie pozostawia nic do życzenia, operator przystępuje do obrzezania 8-go dnia, jeszcze raz obejrzawszy dokładnie całe ciało dziecięcia.

6. Przygotowanie do obrzezania.

Dziecko przy operacji powinno być ułożone wygodnie, a zarazem tak aby operujący mógł swobodnie działać. W tym celu przez obwinienie bandażem nadaje się dziecku położenie wyciągnięte i nie ruchome.

Obwijanie dziecka odbywa się w następujący sposób. Po ułożeniu dziecka na położonej w trójkąt pieluszce, zakłada się takową na ramiona dziecka, kierując obydwie końce pomiędzy nóżki, tym sposobem zakrywamy jednocześnie ramiona i nóżki. Następnie bandażem szerokim na 3 do 4 palców obwijamy piersi i brzuch, aż do części płciowych. Między członkiem a moszną umieszcza się kompres w kilkoro złożony; członek pozostaje odkrytym, a bandaż w dalszym ciągu nakłada się tuż pod nim i nad kompresem pokrywającym mosznę, poczem obwijamy całe nóżki dziecka, aż do stopek i przytwierdzamy bandaż za pomocą tasiemki. Tym sposobem część mająca być operowaną pozostaje zupełnie odkrytą i łatwo dostępną. Wspomniany kompres przy-

czynia się do tego, że członek wystaje, następnie ochrania mosznę od możliwego uszkodzenia, wreszcie nie dozwala, aby członek po objęciu napletka cofnął się, co utrudniłoby wykonanie dalszych manipulacji t. z. (Periah) p. niżej. Obwijanie bandażem winno być dokładne, nie za mocne, ani też za luźne.

7. Członek męzki (penis).

Członek męzki składa się z następujących części:

1. Z dwóch ciał wałkowatego kształtu i gąbczastej budowy, czyli t. z. ciał jamistych.
2. Z cewki moczowej i ciała jamistego tejże.
3. Z żołądździ t. j. przedniego końca członka.
4. Z mięśni, naczyń krwionośnych i limfatycznych i nerwów.

8. Napletek (Praeputium).

Skóra pokrywająca członek męzki jest przedłużeniem ogólnej powłoki ciała ludzkiego. Jest ona luźno przytwierdzoną do całego członka i tworzy naokoło żołądździ i przed nią wolną fałdę, czyli zdwojenie skóry w kształcie pochewki lejkowatej, pokrywającej w zupełności żołądź, gdy członek nie

jest naprężonym. To zdwojenie skóry nazywamy napletkiem (praeputium).

Napletek składa się zatem z dwóch listków (warstw skóry) to jest zewnętrznego, niczem nie różniącego się od pozostałej skóry i wewnętrznego, który jest o wiele cieńszy i delikatniejszy od zwykłej skóry.

Z dolnej części wewnętrznego listka napletka, wychodzi podłużna fałda skóry przytwierdzająca się do dolnej części żołądździ i dochodząca prawie do zewnętrznego otworu cewki moczowej, jest to *węzidełko napletka* służące do utrzymywania napletka w takim położeniu, aby w stanie naprężonym członka w zupełności żołądźdz pokrywał.

9. Obrzezanie (Circumcisio).

Składa się z 4 aktów, a mianowicie:

a) Uchwycenie i naciągnięcie napletka i założenie przyrządu ochraniającego.

b) Odcięcie napletka za pomocą ostrego (obosiecznego) noża, akt ten nazywa się (ביילה).

c) Rozdarcie wewnętrznego listka napletka za pomocą paznogci dwóch palców i oswobodzenie żołądździ (פריעה).

d) O Mecycy (patrz niżej).

WYKONANIE OPERACJI.

Dziecko obwinęte w sposób wyżej wskazany, umieszcza się na kolanach t. z. Sandyka סנדק który siedząc i opierając nogi na podnóżku, ze zbliżone-
mi do siebie kolanami, kładzie lewą rękę pod głowę
i prawą przyciska na dół nóżki dziecka, pod krzyż
którego podkłada się jeszcze poduszkę, przez co
część mająca być operowaną leży wyżej i dosta-
tecznie bywa oświetloną.

Teraz operator (Mohel) staje około nóżek dziecka,
chwyta napletek palcem wielkim i wskazującym
lewej ręki, naciąga go cokolwiek i uciska mocno
między palcami, aby żołądź w tył się cofnęła. Sko-
ro operujący jest pewnym, że żołądź nie została zara-
zem uchwyconą, umieszcza on mającą być odciętą
część napletka w przyrządzie ochraniającym, po-
czem takową przygotowanym nożem (po uprzed-
niem wyrzeczeniu zwykłego błogosławieństwa
על המילה) odrazu odcina.

Przyrząd ochraniający albo sam przez się wtedy
opada, albo też Mohel go zdejmuje.

10. Periah (פריעה) leż ważność ¹⁾.

Za pomocą tego cięcia (Milah) oddzielamy tylko
zewnątrzny listek napletka, wewnętrzny zaś albo

¹⁾ Według Talm. Jerus. Sabbath 14. 7 Akt Periah jest przepisa-
ny podług Mojżesza, ponieważ słowami pisma św. (1 Mojż. 17) (2

pokrywa jeszcze po części żołądź, albo też w niektórych razach jest tak długim, że wystaje po za koniec żołądź, co nazywają podwójnym napletkiem (po hebr. ערלה כפולה).

W rzadkich wypadkach i wewnętrzny listek o tyle zostaje zarazem odciętym, że pozostałość jego pokrywa tylko koronę żołądź w kształcie wieńca. Dla tego też wewnętrzny listek napletka musi być rozdartym (za pomocą paznogcia dużego palca) poczem zakłada go się po za żołądź, który to akt nazywa się *obnażeniem* (żołądź—Periah) Mohel zakłada końce paznogi dużych palców pod wewnętrzny listek napletka, chwyta takowy paznogciem i palcem wskazującym w samym środku powyżej otworu cewki moczowej, naciąga i rozdziera na grzbiecie żołądź prawie do samej korony takowej. Przy tem należy się bardzo wystrzegać, aby zamiast wewnętrznego listka nie rozdrzeć skóry, gdyż w takim razie znaczny krwotok jest nieuniknionym.

Że rozdarcie paznogciami daleko łatwiejszem jest niż wszelkie manipulacye za pomocą instrumentów, jest rzeczą nie ulegającą żadnej wątpliwości, gdyż listek ten jest tak cienki, że rozdarcie nie przedsta-

---

Mojż. 2. 4. 26) המזל ימול wyrażają podwójne obrzezanie, toż samo twierdzi Midr Rabba,

wia najmniejszej trudności, a oprócz tego operując palcami daleko łatwiej jest w każdej chwili rozdarć ograniczyć, niżby to możebnem było za pomocą noża, nożyczek lub jakichkolwiek innych instrumentów.

Całkowite zrosnięcie napletka z żołądźcą zdarza się bardzo rzadko i utrudnia ten akt operacji. W takim wypadku należałoby, podług Brechera, posługiwać się nożyczkami, do władania którymi każdy Mohel powinien być przyzwyczajonym.

W każdym razie w obec takiego stanu rzeczy operujący powinien zachować wszelką ostrożność, aby nie uchwycić paznogciami wierzchołka żołądźci i nie uszkodzić takowej, co mogłoby być przyczyną silnego krwotoku. Rozdarcie wewnętrznego listka powinno mieć w takim wypadku mniejszą rozciągłość, także i oddzielenie tego listka od żołądźci może tylko *w części* być uskutecznione.

W tym względzie pozwolę sobie wypowiedzieć co następuje: jakkolwiek wyrażam uznanie swoje i szacunek dla uczonego p. Brechera, jak to o tem już w początku niniejszej pracy wzmiankowałem, w tej kwestyi jednak nie mogę się z jego zdaniem pogodzić, a mianowicie dla dwóch przyczyn: przede wszystkim dla tego, że dla oddzielenia tak cien-

kiej błonki przyroślej zdaje się być daleko szkodliwszem użycie nożyczek, niż paznogi.

Następnie, każda próba oddalenia tej błony *wymaga wielkiej ostrożności*; operujący zaś pamiętając o tem, że przedłużanie operacyi może zniecierpliwic publiczność, albo też nadwerężyć jego opinię jako operatora, w pośpiechu bardzo łatwo żołądz uszkodzić może. Wieloletnie doświadczenie przekonało mnie dostatecznie, że w takim wypadku najlepiej jest podczas obrzezania *nie próbować wcale* oddzielenia wewnętrznego listka od żołądzi, dopóki goście się nie rozejdą, poczem przy należytej ostrożności udaje się to skutecznic za pomocą paznogi.

Przekonałem się nieraz, że takie postępowanie zupełnie wystarcza, że zatem niema potrzeby zadawalniać się jak to proponuje p. Brecher częściowem oddzieleniem wewnętrznego listka, zwłaszcza że i obrzezanie bez Periah jest nie zupełnem i uważanem jest za niedokonane ¹⁾.

Wreszcie każdy operujący powinien bacznie zwracać uwagę na to, aby wewnętrznego listka w kilku miejscach nie naddzierać, np. w miejscu gdzie pierwiastkowo ujętem zostaje palcami. Ta-

---

¹⁾ מל ולא פרע כאילו לא מל.

kie postępowanie jest błędnem, ponieważ przez to powstaje kilka płatów skórnych, obrzezanie jest boleśniejsze i gojenie się trwa dłużej.

II. M e c y c y.

Jestto stary, dawno z względów higienicznych wyrugowany zwyczaj wysysania krwi z operowanego organu (środek leczniczy według dawnych poglądów), który obecnie zastępuje się użyciem miękkiej gąbki.

Pomijam wiele dysput uczonych, którzy przed kilkoma laty za zupełnem usunięciem mecy cy (wysysanie ustami) גַּבְּהָּ głosowali. Meczy cę w swoim czasie za jedyny zwyczajny środek prędkiego zagojenia uważano.

Mojem zdaniem, sanitarny ten sposób usunąć należało. Tak też b. p. rabin Mojżesz Sofer w Presburgu, mąż, który nader gorliwie judaizmowi był oddany, również rabin Eleazar Horowitz w Wiedniu, mecy cę ustami jako szkodliwy zwyczaj znieśli i w miejscu tej, gąbki używać zalecali. To rabiniczne zdanie b. p. rabina Mojżesza Sofera zostało w roczniku „Kochba Jochok“ wydanym przez M. E. Sterna w Wiedniu (patrz 3-ci zeszyt na str. 862) wydrukowane i następnie w dziele rabina Horowitza pod tytułem: “ד' יד אלעזר” przyjętem.

Konsystorz Wirtembergski i paryzki (patrz Judenzeitung VIII r. wydany w 1844 r. str. 102), również mecyce ustami znieśli.

Rabin B. Fassel wbrew przepisowi talmudycznego ¹⁾ motywował zniesienia mecycy w piśmie swoim następującymi słowami: Gdzie mecyca jest, jako obowiązek przepisana, zaleconem jest też, aby dziecko zaraz po dokonaniem obrzezania w ciepłej wodzie kąpano, obrzezaną ranę kminkiem zasypano i oną plasterkiem obłożono. Kurację tę uważano za konieczną i zaniedbanie jej za niebezpieczne, tak dalece, iż wykonanie tego wszystkiego w dniu sobotnim dozwolone było (patrz Majmonidesa przepisy o obrzezaniu 2—8 i Jore d-ra 266. 4). A wszystkie te środki gojenia zostały obecnie zaniechane! Dla czego więc mecycy zaniechanie której nie jest niebezpiecznym, pierwszeństwo przed niemi dawać? Nadto doświadczenie nas naucza, że mecyca *nie tylko nie jest użyteczną*, lecz może być dla obrzezanego dziecka bardzo niebezpieczną, może bowiem spowodować zarażenie weneryczną chorobą, (cho-

¹⁾ Traktat Sabbat: **Operującego, który krew nie wysysa, ma się z urzędu tego wydaląć.** Oprócz nazwy **אומנא** (biegły) wyraża także talmud (Sabbat 130) **רופא למול תינוקות** rabin Jehuda-operator (lekarz operator):

roba, o której Talmudyści wówczas wiedzieć nie mogli, bo ona po odkryciu Ameryki dopiero z nowego świata do nas się przeniosła).

Wiele smutnych wypadków dowodzą w nowszych czasach słuszności tego twierdzenia.

Koniecznym tedy jest nie tylko mecyca בפה nie aprobować, lecz surowo takową zabronić i talmudyczne zdanie **היא אומנא דלא מייץ סכנה היא ועברין ליה** zmodyfikować.

Rabin Leopold Löw odwołuje się w tej kwestyi do rozkazu Cesarskiego w Ofen Maja 1856 r.; a także wskazuje na rozporządzenie Cesarskie z d. 20 Kwietnia 1854. W skutek tego rozkazu w Peszcie i Ofen mecyca בפה jest zabronioną. We Francyi i wielu okolicach Niemiec takowa nie praktykuje się więcej.

W Austryi, a przedewszystkiem w stołecznem mieście Wiedniu, w skutek rozporządzenia rabina Horowitza, po zasięgnięciu opinii nadrabina Presburskiego b. p. Mojżesza Sofer, mecyca zupełnie zaniechaną została. M. E. Stern w Wiedniu publicznie przeciwko mecycy wystąpił i dowiódł jej szkodliwości. Za rękojmię w tym względzie posłużyć nam może również Midrasz Jałkut (psalm 35.10), który wyraźnie mówi, iż w starożytności mecyca nie była znaną, a tylko **milah i periah**. Ustęp ten brzmi: **כל עצמותי תאמרנה. בכל איברי אני עושה מצוה.**

בירכי אני עושה מילה ופריעה. אני עושה סנדקאות לילדים בשעת מילה ופריעה וכו' ועיין ג"כ מדרש שוחר טוב ופסיקרא רבתי ובראשת רבה פ' לך לך.

Po skutecznieniu zatem Milah i Periah operator osusza ze krwi operowane miejsce za pomocą miękkiej gąbki, ranę pokrywa szarpią zmoconą wodą lub cienkiem płótnem, pozostawiając żołądź odkrytą, na ostatnią zaś kładzie w kilkoro złożony, zmocony zimną wodą i wyciśnięty kompres (ze starego pranego płótna), który przy cokolwiek znaczniejszem krwawieniu kilka razy odmienić należy.

Po odprawieniu modlitw dziecko należyście owinięte przykłada się do piersi matki. (O uroczystości patrz niżej).

12. Postępowanie po operacyi.

W kwadrans po operacyi operator sam powinien przekonać się *kilkakrotnie*, czy kompresy nie przesiąkły krwią, aby zaś być *pewnym*, że rana nie krwawi trzeba odwinąć pieluchy i obejrzeć także okolice pośladków. Jeżeli krwawienie ma miejsce, operujący powinien pozostać przy dziecku i sam przykładać zimne (dobrze wyciśnięte) okłady, dopóki krwawienie z wszelką pewnością nie ustanie.

W trzy godziny po operacyi zdejmują się bandaże z wszelką ostrożnością, unikając wszelkiego *ucisku i tarcia*.

Doświadczenie uczy, że przy zawczesnem zdjęciu bandażu, powtórnem ich nałożeniu i ściśnięciu kolan, krwawienie, które tylko co ustąpiło znowu powraca.

Operator powinien odwiedzać dziecko przezwaznie w *przedpołudniowych* godzinach, gdyż jego obecność wtenczas jest potrzebniejszą i korzystniejszą.—Powinien on zalecić niańce lub mamce, aby okład bardzo ostrożnie zdejmowała i na jego miejsce kładła świeży dobrze wyciśnięty. Około wieczora Operator jeszcze raz dokładnie ogląda ranę; jeżeli przy tem kompresy są suche, niezakrwawione, to można próbować za pomocą nakrapiania oliwą zdjąć takowe z samej rany.

Jeżeli jednak obawiać się można krwotoku, to należy ze zmianą przewiązki czekać do *następnego dnia*. Następnego dnia zatem zdejmuje się ostrożnie przewiązkę i kładzie w dalszym ciągu zimne okłady. Należy szczególną uwagę zwracać na to, aby materyał do opatrunku nie był zanieczyszczony i przewiązkę zmieniać, skoro tylko w jakikolwiek sposób się zabrudzi. Zwykle, jeżeli operacya odbywa się bez żadnych przypadłości,

zabliźnienie następuje po 3-ch dniach, często nawet wcześniej, rzadko później.

Przyczyną krwotoku może być:

1) Uszkodzenie żołądki (co jednak przy użyciu przyrządu ochraniającego jest niemożliwym).

2) Uszkodzenie wędzidełka napletka, albo sąsiednich części.

3) Za daleko idące rozdarcie wewnętrznego listka. Także wielokrwistość, która czasami wydarza się jako usposobienie familijne.

Przy nieznacznej krwawieniu wystarcza przykładanie kompresów zmoczonych w zimnej wodzie, w wodzie z lodem, lub octem i dobrze wyciśniętych. Jeżeli krwawienie nie ustaje, obwija się członek bandażem płóciennym pół łokcia długim i na palec szerokim, tak jednak, aby nie przeszkodzić urynowaniu.

Gdyby i to niewystarczyło do zatamowania krwotoku, należy ranę zakryć watą hemostatyczną (której zapas trzeba zawsze mieć przy sobie) i takową przyciskać palcami w przeciągu 5 do 10 minut, poczem zwykle krwotok ustaje. Postępowanie to we wszystkich przypadkach okazało nam się skutecznym.

Watę pozostawiamy na ranie przez 10—20 godzin poczem obawa krwotoku minęła.

Jest dużo środków służących do tamowania krwi, które użyć można, np. posypywanie rany proszkiem kolofonii, gummy arabskiej, ałunem, żywicą smoczą, węglem dębowym.

Najstosowniejszą jednakże jest zwyczajna przewiązka wata. Gdyby wszystkie te środki nie wystarczyły do zatamowania krwotoku, należy nie zwlekając zasięgnąć rady świątłego lekarza.

Zimową porą należy operować w dobrze ogrzonym pokoju i po poprzednim rozgrzaniu rąk; potrzeba także, jeżeli to jest możebnem wybrać *widny pokój*, albo też najwidniejsze miejsce w pokoju.

CZEŚĆ TRZECIA.

Przepisy i postanowienia co do obrzezania podług Iore-dea § 260—266.

Na ojcu ciąży obowiązek nowonarodzonego syna obrzezać, albo komu dać do obrzezania.

Przykazanie obrzezania jest najważniejsze ze wszystkich innych przykazań. W razie zaniechania takowego przez ojca, obowiązkiem zwierzchnictwa jest pomimo woli rodziców wykonać obrzezanie. Obrzezanie należy dopełnić w 8-my dzień po narodzeniu, przytem w dzień, a nie w nocy.

Obrzezanie można uskutecznić wprawdzie w każdej porze dnia, pobożnym zwyczajem jednakże jest wszelkie liturgie, a najbardziej obrzezanie o wczesnej godzinie odbywać.

Święcenie sobotniego dnia nie może stać wykonaniu obrzezania na przeszkodzie. W wyborze terminu obrzezania również ani na Sobotę ani też na inne uroczyste święto nie koniecznie trzeba zwracać uwagę.

Gdy dziecię chore jest, należy obrzezanie do czasu zupełnego wyzdrowienia odroczyć i dopiero w 7-mym dniu po wyzdrowieniu wykonać. Na lekko chorych dzieciach, a szczególnie na podlegających lekkiemu zapaleniu oczu można (za zezwoleniem lekarza) zaraz po polepszeniu obrzezania dokonać.

Obrządek przymierza obrzezania.

Gdy dziecko przyniesionem bywa do miejsca, gdzie się obrządek ma odbyć, witają przychodzących słowami:

„Błogostawiony przychodzący!“

ברוך הבא

Operator, przyjmując dziecko, kładzie je na krzesło ku temu przygotowane, mówiąc:

„Oto krzesło błogiej pamięci Eljasza!“

הַהַבְסָא שֶׁל אֱלִיהוּ זְכוֹר לְטוֹב :

„Pomocy Twojej wyglądam, Wiekuisty! mam nadzieję w Twojej pomocy, Wiekuisty! Przykazanie Twoje spełniłem Eljaszu, aniele przymierza!

דִּישׁוּעָתְךָ קוּיָתִי יי : שְׁבַרְתִּי

לִישׁוּעָתְךָ יי . וּמִצְוַתְךָ עֲשִׂיתִי :

„Oto masz przed sobą, co Twoje, stań przy prawicy mojej i wesprzyj mnie!“

אֱלִיהוּ מִלֶּאךָ הַבְּרִית : הִנֵּה

שָׂדָךְ לְפָנֶיךָ : עֲמוּד עַל יְמִינִי

„Mam nadzieję w Twojej

pomocy, Wiekuisty! Cieszę się słowami Twojemi, jak zabierający wielką zdobycz. Pokój nieskończony miłującym Zakon Twój, nie masz dla nich chwiejności. Błogo temu, którego wybierasz i zbliżasz ku Sobie, by mieszkał w przedsionkach Twoich. Nasyćmy się słodyczą domu Twojego, świętego Przybytku Twojego.“

וּסְמֵכֵנִי: שְׁבַרְתִּי לִישׁוּעָתְךָ יי: |
שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַד אֶמְרָתְךָ. כְּמוֹצֵא
שָׁלֵל רַב: שְׁלוֹם רַב לְאֱהֲבֵי
תוֹרָתְךָ. וְאִין קָמוּ מְכַשׁוּל:
אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתְקַרֵּב יִשְׁכּוֹן
חֲצֵרֶיךָ: נִשְׁבְּעָה בְּטוֹב בֵּיתְךָ
קוֹדֵשׁ הַיְקָלָה:

Poczem bierze dziecko z krzesła oddaje go trzymającemu do obrzezania i odmawia błogosławieństwa:

ברוך „Bądź pochwalony o Ty przedwieczny, Boże nasz, Rządco świata! żeś nas poświęcił przez Swoje przykazania, i przepisał obrzezanie.“

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל תְּמִיךָ:
כֹּהֵן רוֹמֵר

Ojciec dziecka po dokonaniem obrzezaniu mówi:

ברוך „Bądź pochwalony, o Ty, Przedwieczny, Boże nasz, Rządco świata! żeś nas poświęcił przez Swoje przykazanie i polecił nam

בָּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ

wprowadzić syna w przymierze naszego patriarchy Abrahama.“

בְּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם
: אָבִינוּ :

Obecni odpowiadają:

Jak teraz wszedł w przymierze, tak niechaj będzie prowadzony do nauk zakonu, do ślubu i dobrych uczynków.

בְּשֵׁם שְׁנֵכֶנֶם לְבְרִית בֵּן יַכְנֵם
? תּוֹרָה וְלְחֻפָּה וְקִמְעָשִׁים טוֹבִים

Po dokończonym akcie, operator bierze w rękę kielich z winem i mówi:

„Bądź pochwalony, o Ty, Przedwieczny, Boże nasz, Rządco świata! któryś stworzył owoc winogronowy.“

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה אֱלֹהֵינוּ
מִקֵּד הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְרִי
: הַיָּיִן :

„Bądź pochwalony, o Ty, Przedwieczny, Boże nasz, Rządco świata! któryś poświęcił umiłowanego (rozumie się patriarchę Izaaka) zaraz po wyjściu z łona matki, i nadał ten przepis co do ciała którym również i potomków jego znamieniem świętego przymierza wyróżniłeś.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה אֱלֹהֵינוּ מִקֵּד
הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדַּשׁ יְדִיד
מִבְּטֵן וְחֹק בְּשֵׂארוֹ שֵׁם
יְצִיאָנוּ חֲתָם בְּרִית
קִדְשׁ . עַל כֵּן בְּשִׁבְרֵי זֶה
חַי חֲלַקְנוּ צוּרְנוּ צִוָּה לְהַצִּיל
יְדִידוֹת שְׂאֲרֵנוּ מִשַּׁחַת קְמַעַן
בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר שֵׁם בְּבִשְׂרֵנוּ :
בְּרוּךְ אַתָּה יְיָהוָה בּוֹרֵאת הַבְּרִית :

„Przeto o Boże! Ty, nasza Opoko! zasłoń lubą ciała towarzyszkę, duszę, od potępienia, dla tegoż przymierza Swojego, którym ciało nasze oznaczyłeś. Bądź pochwalon, o Ty Przedwieczny! coś zawarł przymierze.

אלהינו. „Boże nasz! Boże ojców naszych! Zachowaj to dziecko jego rodzicom, a niech mu będzie na imię w Izraelu (N. N.) Niech się cieszy ojciec odroślą swego szczepu, niech się raduje jego matka owocem swego żywota, wedle brzmienia: (Przypowieści Salomona 23,25) „weselić się będzie ojciec potomkiem swoim, rozraduje się rodzicielka swoim płodem.“ Napisano także (Ezechiel 16. 6): „Przechodząc koło ciebie i widząc cię zbuczonym we krwi twojej, rzekłem ci: żyj we krwi swojej! powtarzam ci, żyj we krwi swojej. „Dalej (Psalm 108. 8):“ On pomny

אלהינו ואלהי אבותינו קיים

את היגד הזה לאביו

וקאמו. ויקרא שמו בישראל

(סלומי בר פלוני) ישמח האב ביוצא

חלציו ותגד אמו בפרי בטנה:

בפתיב ישמח אביו ואמו ותגל

יולדתה. ונאמר ואעבור עליך:

ואראך מתבוססת ברמיה ואמר

זה ברמיה מיי ואמר לה ברמיה

מיי: ונאמר זבר לעולם בריתו

דבר צוה לאהרן דור אשר ברת

את אברהם ושבעתו לישחק

ביעמידה ביעקב לחוק לישראל

wiecznie na swoje przymierza, na słowa poleczone tysiącnym pokoleniom, które zawarł z Abrahamem, zaprzysiągł Izaakowi, polecił to Iakóbowi za prawo, za wieczne Izraelowi przymierze. — Dalej (1 K. M. II. w. 4.): „Wykonał Abraham obrzezanie na Izaaku, swoim synie, gdy miał dzieńósmu, jak Bóg mu przykazał. — „Wysławiajcie Pana, bo On najdobrotliwszy i wiecznie trwa Jego miłosierdzie.—To dziecko (N. N.) aby urosło, a jak weszło teraz w przymierze, tak niechaj będzie wiedzione do nauk zakonu, do słu- bu i do dobrych uczynków. Amen!“

בְּרִית עוֹלָם: וַיִּצְאֵם אֲבָרָהָם
אֶת יִצְחָק בְּנֵו בֶן שְׁמוֹנַת יָמִים
בְּאֲשֶׁר צִוָּה אוֹתוֹ אֱלֹהִים:
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי קְעוֹלָם
חֲסָדוֹ: הוֹדוּ לַיהוָה כִּי טוֹב כִּי
קְעוֹלָם חֲסָדוֹ: זֶה הַקְּמוֹן גְּדוּל
יְהוָה כְּשֵׁם שֶׁנִּכְנָם בְּבְרִית בֶּן
יָבֵנָם לְתוֹרָה וּקְחוּפָה וּלְמַעֲשִׂים
טוֹבִים:

K O N I E C.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA

00-390 Warszawa, ul. Nowy Świat 4-

TEL. 26-68-63

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

F

22.364